

BASIN BÜLTENİ**02.08.2025****DEVA Partili Esen'den kayıt dışı istihdama ve işsizlikte alarm zili
açıklaması ve soru önergesi**

DEVA Partisi İstanbul Milletvekili Elif Esen, son yıllarda daha da artan kayıt dışı istihdam oranlarını ve bu durumun kadınlar üzerindeki olumsuz etkilerini Türkiye Büyük Millet Meclisi gündemine taşıdı. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhan'ın yanıtlaması istemiyle soru önergesi veren Esen, Türkiye'nin kayıt dışı istihdam oranında Avrupa'nın zirvesinde yer aldığına dikkat çekti.

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) ve TÜİK verilerine göre, 2024 yılı itibarıyla Türkiye'de toplam çalışan nüfusun %27,7'si kayıt dışı istihdam edildi. Bu oran, Avrupa ortalamasının (%15-20) oldukça üzerinde. Özellikle kadınlar için tablo daha da çarpıcı: Kadın çalışanların %34,4. Bu her üç kadından birinin sosyal güvencesi olmadan çalışması demek. Aynı oran erkeklerde %23,8. Tarımda ise bu oran %84,5 gibi çarpıcı bir seviyeye ulaşıyor. Tarımda çalışan kadınların neredeyse tamamı sosyal güvenceden tamamen yoksun.

“Kadın emeği görünmez, sistem güvencesiz!”

Esen, kayıt dışı istihdamın sadece ülkenin sosyal güvenlik sistemine zarar vermediğini; aynı zamanda topluma ağır darbeler vurduğunu, gelir adaletsizliği, iş güvencesizliği, sosyal dışlanma ve yoksulluğun temel kaynağı olduğunu vurguladı. “Kadın emeği görünmez hale geliyor, kadın çalışma hayatında yok sayılıyor. Bu durum, toplumda sosyal adaleti sağlamak amacıyla uygulanan sosyal yardımların da etkinliğini tartışmalı hale getiriyor,” diyor Esen, Türkiye’nin kayıtdışı istihdam oranlarına bakıldığında OECD ve Avrupa ortalamalarının çok üzerinde kaldığını söyledi.

İşsizlik ve kayıt dışı istihdam bir sarmalın parçası

Esen, bu bağlamda kayıt dışı istihdamın boyutları, sektörel ve cinsiyete dayalı dağılımı, denetim mekanizmaları ve kamu politikalarının etkinliği konusunda kamuoyunun şeffaf ve doğru bilgilendirilmesi ve konuya dair çözüm yolları geliştirilmesinin önemine vurgu yaptı. Esen, kayıt dışı istihdamın sadece Türkiye’nin sadece bugününü değil, geleceğini de ipotek altına aldığını söyledi.

Esen, “Özellikle gençler açısından tablo iç karartıcı: 11-24 yaş arası genç işsizlik oranı bir önceki aya göre 0,6 puan artarak %16,2’ye, iş aramayı bırakanların da dahil olduğu geniş tanımlı işsizlik oranı ise 1,8 puanlık artışla %32,9’a yükselmiş. Bu oranlar yalnızca istatistik değil; umutsuzluk, güvensizlik, gelecek kaygısı ve göç arzusuyla büyüyen bir gençliğin sessiz çığlıkları. DİSK-AR’ın son raporuna göre geniş tanımlı işsizlikte oransal ve sayısal olarak tüm zamanların en yüksek düzeyi yaşanıyor. Bu korkunç, endişe veren ve Türkiye’nin yarınları için kabul edilemez bir sonuç!” diyerek tepkisini dile getirdi.

“Teşvikler etkisiz mi?”

Esen, Bakanlık tarafından uygulanan SGK prim teşviklerinin ne ölçüde etkili olduğuna dair kamuoyunun yeterince bilgilendirilmediğine de dikkat çekti. Mevcut denetim mekanizmalarının ve rehberlik faaliyetlerinin yetersiz kaldığını söyleyen Esen, sorunun çözümü için stratejik hedefleri olan, cinsiyete duyarlı ve kapsayıcı politikalar gerektiğini vurguladı.

Bakan Işıkhan'dan yanıt bekliyor!

Esen, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhan’ın yanıtlaması istemiyle Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bir soru önergesi verdi. Esen’in vermiş olduğu önergede, Bakan Işıkhan’dan yanıtını beklediği sorular ise şöyle:

1. Türkiye’de 2024 itibarıyla toplam kayıt dışı çalışan sayısı kaçtır? Bu rakamın cinsiyet, yaş ve sektör bazlı dağılımı nedir?

- 2.** 2019–2024 yılları arasında kayıt dışı istihdam oranlarında yıllık değişim ne yönde olmuştur?
- 3.** Sektörel bazda yıllara göre kayıt dışı istihdam oranları nedir?
- 4.** Tarım sektöründe kayıt dışı çalışanların sayısı ve cinsiyete göre dağılımı nedir?
- 5.** Kadın çalışanların kayıt dışı istihdam oranı ve yoğunlaştıkları sektörler hangileridir?
- 6.** Son 3 yılda gerçekleştirilen denetimlerin sayısı nedir? Bu denetimlerin illere ve sektörlerle göre dağılımı nasıldır?
- 7.** Kayıt dışı işçi çalıştıran işletmelere uygulanan toplam idari para cezası tutarı nedir?
- 8.** SGK prim teşviklerinin kayıt dışılığı önlemede etkisi ölçülmüş müdür? Sonuçları kamuoyuna açıklanmış mıdır?